

## عنوان مقاله:

نقد اسطوره ای تذکره های عرفانی مناقب العارفين، معدن الدرر، فردوس المرشديه و صفوه الصفا براساس نظريه جرج فریزر

## محل انتشار:

متن شناسی ادب فارسی، دوره 13، شماره 2 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 17

## نویسندگان:

ثریا کریمی - دانشجوی دکتری، گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

رامین محرمی - استاد گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

مهین پناهی - استاد گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه الزهر، تهران، ایران

## خلاصه مقاله:

اسطوره شناسی تلاشی برای شناخت ریشه های کهن و قوی بنیاد فرهنگ مردم است. در این پژوهش به روش توصیفی تطبیقی تکرار و بازتاب آیین های اساطیری در جامه ای نو به صورت اعمال و مناسک عرفانی بررسی می شود. تمرکز برای این بررسی بر چهار تذکره عرفانی مناقب العارفين، معدن الدرر، فردوس المرشديه و صفوه الصفا با استفاده از نظریه جیمز فریزر است. رسم سپردن بدن به نیش گزندگان مراسم دینی و آیینی است که در رازآموزی و تشرف، جنبه اسطوره ای دارد. عارفان مانند انسان خدایان متون اسطوره ای با تسخیر نیروهای طبیعت، باران می بارانند و در نقش انسان بلاگردان، بار گناهان، بلایا و محنت های عموم مردم را به دوش می کشند. مراسم وفات عارفان نیز برپایه دیدگاه فریزر با چرخه طبیعت مطابقت دارد و روح ملکوتی آنها در وجود فرد زنده مجسم می شود. واژگان در زبان رمزی عارفان براساس افسون هومیوپاتیکی سبب تدامی معانی مشابه دیگر می شود. بنابر افسون واگیردار نیز پاره های جدا شده از وجود عارفان مانند آب دهان، تار مو، تبرک، جامه و خرقه و امثال اینها از راه دور اثر همدلانه را به هم انتقال می دهند و عارف می تواند با اینها اراده خود را در شفای مریض یا پیروزی در جنگ تحمیل کند. همچنین براساس این نظریه، ازجمله دلایل پرهیز اهل عرفان از خوردن گوشت آن است که تصور می شود زبان ها و حالات نامطلوبی در خوراک ها وجود دارد و خوردن آن باعث می شود این زبان ها دامنگیر افراد شود.

## کلمات کلیدی:

عارفان، اسطوره، جیمز فریزر، تذکره های عرفانی

## لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1265199>

